

BORGARTING LAGMANNSRETT

KJENNELSE

Avsagt: 29.12.2021

Saksnr.: 21-174401ASK-BORG/04

Dommere:

Lagmann
Lagdommer
Lagdommer

Torkjel Nesheim
Ragnar Eldøy
Karl Otto Thorheim

Ankende part

Advokat Mauritz
Aarskog
Advokatfullmektig Aila
Linn Hoffstad Lemos
Advokat Mauritz
Aarskog
Advokatfullmektig Aila
Linn Hoffstad Lemos

Ankende part

Ankemoøpart

Glitre Energi Nett AS

Advokat Aksel
Sebastian Tannum
Advokatfullmektig
Fredrik Høsteng Rød

Saken gjelder midlertidig forføyning for å gjenåpne nettanlegg.

Sakens bakgrunn

og (ankende parter) er samboere og bor i i Drammen sammen med sine to barn. Glitre Energi Nett AS («GEN») er et nettselskap som eier distribusjonsnettet i blant annet Drammen kommune.

AMS er en forkortelse for «avanserte måle- og styringssystemer» og er definert i avregningsforskriften § 1-3:

Avanserte måle- og styringssystemer (AMS): Toveis informasjons- og kommunikasjonssystem fra og med elektrisitetsmålere som danner grunnlag for avregning av utveksling, innmating og uttak, til og med sentralsystemet hos nettselskapet eller nettselskapets leverandør.

En strømmåler med AMS kalles gjerne en smart strømmåler, jf. blant annet NVEs nettside.

GEN er i utgangspunktet pliktig til å sørge for at AMS er installert på alle målepunkter innenfor sitt konsesjonsområde, jf. avregningsforskriften § 4-1 første ledd. GEN er fritatt for denne plikten for de tilfellene installasjonen er «til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker», jf. avregningsforskriften § 4-1 andre ledd bokstav b.

og har motsatt seg installering av AMS i sin bolig. De har ikke søkt om fritak etter avregningsforskriften § 4-1 andre ledd bokstav b.

I sakens dokumenter er første henvendelse fra GEN om installering av AMS hos og en epost fra 13. mars 2017. Den 11. november 2020 sendte GEN brev hvor det ble varslet om stenging av strømanlegget hvis ikke selskapet fikk adgang til ankende parters strømmåler for å bytte denne. GEN sendte brev den 1. oktober 2021 hvor de ankende parter ble gitt endelig frist til 20. oktober 2021 med å gi selskapet adgang til å bytte strømmåleren. De motsatte seg fortsatt dette og GEN stengte da strømmen til anlegget klokken 15:30 den 20. oktober 2021.

og begjærte midlertidig forføyning for Buskerud tingrett, rettssted Drammen, den 20. oktober 2021 med påstand om at GEN pålegges å levere strøm til boligen deres. Begjæringen ble forkastet 22. oktober 2021. Begjæringen ble ikke forelagt motparten før den ble forkastet av tingretten, jf. tvisteloven § 32-7 tredje ledd.

Den 26. oktober 2021 sendte og inn ny begjæring om midlertidig forføyning i samme sak, etter å ha mottatt veiledning fra Buskerud tingrett, rettssted Hokksund. Tingretten avsa kjennelse samme dag som ga begjæringen medhold. Avgjørelsen ble tatt uten at begjæringen ble forelagt GEN, som ble begrunnet i faren for opphold. GEN begjærte i denne saken muntlige forhandlinger, og det ble anført at saken var litispesent. GEN fremmet samtidig erstatningskrav som følge av urettmessig midlertidig forføyning. Buskerud tingrett avsa hevingskjennelse 18. november 2021, som opphevet kjennelsen av 26. oktober 2021, og som tilkjente GEN erstatning.

og anket deretter tingrettens kjennelse av 22. oktober 2021 til Borgarting lagmannsrett. GEN har inngitt anketilsvar den 1. desember 2021. Etter inngivelse av anketilsvar har og fått ny prosessfullmektig, som innga et mer omfattende prosesskriv i saken den 14. desember 2021.

Lagmannsretten sendte 21. desember 2021 brev til GEN og anmodet om at strømmen midlertidig ble levert til de ankende parter av hensyn til den kalde årstidenden, den forestående julehøytiden og at det ville ta noe tid før lagmannsretten fikk avgjort ankesaken.

I prosesskriv av 23. desember 2021 avslo GEN lagmannsrettens anmodning og kommenterte samtidig ankende parters prosesskriv. De ankende parter har i prosesskriv 27. desember 2021 inngitt merknader til GENs siste prosesskriv.

De ankende parter, og , har i det vesentlige gjort gjeldende:

Konsekvensene av manglende strømleveranse utgjør sikringsgrunn, jf. tvisteloven § 34-1 første ledd bokstav b. De ankende parter har to mindreårige barn og vi er inne i årets kaldeste periode. Manglende oppvarming i vintersesongen kan få store konsekvenser, som skade på varmtvannstank, ventilasjonsanlegg og eiendommen for øvrig. Ankemotparten er tilsynelatende enig i dette, da de selv har sendt bekymringsmelding til barnevernet. Det vises til den tilsvarende vurderingen gjort av Gulating lagmannsrett i LG-2021-157142.

Midlertidig forføyning vil ikke være uforholdsmessig, jf. tvisteloven § 34-1 andre ledd. Den faktiske ulempen for GEN ved den midlertidige forføyningen vil være at selskapet ikke kan bruke strømvastengning som pressmiddel for å få de ankende parter til å medvirke til installering av AMS. Dette står klart ikke i et «åpenbart misforhold» til de ankende parters interesser i fortsatt strømleveranse i vinterhalvåret.

De ankende parters hovedkrav, rett på uavbrutt strømleveranse, er sannsynliggjort. Det klare utgangspunktet er at GEN er pliktig å levere strøm til og , jf. energiloven § 3-3. Unntak fra leveringsplikten krever rettslig grunnlag. Vilkårene for å stenge strømmen i forbrukerkjøpsloven § 48 a er ikke oppfylt.

Det foreligger ikke et vesentlig kontraktsbrudd fra de ankende parters side som gir stengingsrett. I forarbeidene er det presisert at stengingsretten i praksis bare vil være aktuell ved betalingsmislighold. Det foreligger ikke betalingsmislighold i denne saken.

Det foreligger uansett ikke kontraktsbrudd da GEN ikke har en plikt til å installere AMS hos de ankende parter, da vilkårene i avregningsforskriften § 4-1 andre ledd bokstav b er oppfylt. Det kan ikke kreves legeerklæring for at vilkåret skal være oppfylt. Datatilsynet har vært skeptiske til nemndspraksis fra Reguleringsmyndigheten for energi (REM) hvor det er blitt stilt krav til legeerklæring, og har ikke avgitt en endelig uttalelse om praksis med innhenting av legeerklæring for å få fritak fra AMS er i strid med personvernlovgivningen eller ei. Å kreve slik legeerklæring vil uansett være i strid med

nøytralitetsprinsippet i energiloven § 4-1 annet ledd nr. 3, da GEN har gitt andre kunder fritak uten å måtte fremlegge legeerklæring.

De ankende parter har heller ikke brutt sin medvirkningsplikt i avregningsforskriften § 3-1 andre ledd. De ankende parter har ikke motsatt seg installasjon av ny digital måler, kun at de ikke ønsker smart måler med aktiv kommunikasjonsmodul. De ankende parter har heller ikke avtalerettslig forpliktet seg til å medvirke til installasjon av AMS på sin eiendom.

Gitt at lagmannsretten kommer til at det foreligger vesentlig kontraktsbrudd, kan stenging av strømmen likevel ikke skje, jf. forbrukerkjøpsloven § 48 a første ledd bokstav a og b. Det foreligger fare for liv og helse eller betydelig tingskade og de ankende parters innsigelser mot stengingsgrunnlaget er uansett ikke «åpenbart grunnløse». Det foreligger en reell tvist mellom partene om stengingsgrunnlaget.

Stenging av strømmen er uansett utelukket da et påbud om å godta installasjon av AMS er i strid med EMK artikkel 8.

Det ble nedlagt følgende påstand:

1. Buskerud tingretts kjennelse av 22.10.21 oppheves.
2. Glitre Energi Nett AS pålegges straks å levere strøm til målepunktet med målnummer .
3. Glitre Energi Nett AS dømmes til å betale sakens kostnader for tingretten og lagmannsretten til og .

Ankemotparten, **Glitre Energi Nett AS**, har i det vesentlige gjort gjeldende:

Lagmannsrettens vurderingstema er om vilkårene for midlertidig forføyning var oppfylt på tidspunktet for tingrettens vurdering, altså 20. oktober 2021. Lagmannsretten er prosessuelt avskåret fra å vurdere om en eventuell begjæring basert på endrede omstendigheter ville ført frem. Dersom lagmannsretten skulle behandlet situasjonen i dag, ville retten i realiteten behandlet et helt nytt hovedkrav, nemlig om GEN som følge av at det er kaldt ute nå, har en gjenåpningsplikt på grunnlag av nye faktiske omstendigheter. Det er ikke grunnlag for å trekke inn et slikt forføyningskrav for lagmannsretten, jf. tvisteloven § 15-1 første ledd bokstav b.

Det foreligger ikke sikringsgrunn. De ankende parter har ikke konkretisert eller dokumentert hvilke skader eller ulemper som vil oppstå utover helt generelle ulemper som oppstår ved å være uten strøm. Dette oppfyller ikke lovens krav til vesentlig ulempe, jf. tvisteloven § 34-1 første ledd bokstav b. Stengingen skyldes utelukkende de ankende parters vesentlige mislighold av nettleieavtalen. GEN har fulgt egne rutiner for varsling.

Hovedkravet er ikke sannsynliggjort. GENs leveringsplikt etter energiloven § 3-3 må leses i sammenheng med stengeretten i forbrukerkjøpsloven § 48 a. Vilråene for stenging i forbrukerkjøpsloven § 48 a er oppfylt.

Gulating lagmannsretts kjennelse i LG-2021-157142 gjelder ikke et helt tilsvarende faktum og bygger dessuten på uriktig rettsanvendelse og er ikke rettskraftig. Kjennelsen har derfor liten overføringsverdi til vår sak.

Det foreligger vesentlig kontraktsbrudd av nettleieavtalen. Det følger av nettleieavtalens punkt 7-1 at manglende medvirkning til oppfyllelse av forskriftsfastsatte forpliktelser eller i forbindelse med installasjon av måleutstyr kan utgjøre vesentlig kontraktsbrudd. De ankende parter har konsekvent og vedvarende misligholdt sin medvirkningsplikt etter nettleieavtalen. Medvirkningsplikten følger av nettleieavtalen punkt 9 og avregningsforskriften § 3-1.

Installering av AMS er ikke i strid med gjeldende personvernregler. Forholdet til personopplysninger ved AMS er vurdert av både Reguleringsmyndigheten for energi (RME) og Datatilsynet.

Både ordlyden i forbrukerkjøpsloven § 48 a og forarbeidene åpner for at andre typer vesentlig kontraktsbrudd enn betalingsmislighold kan begrunne stenging.

Det foreligger ikke fare for liv og helse eller betydelig tingsskade, jf. forbrukerkjøpsloven § 48 a første ledd bokstav a. De ankende parter har ikke kommet med konkrete anførsler knyttet til at det foreligger fare for liv og helse. Vurderingen må foretas ut fra situasjonen slik den var da tingretten traff den påankede kjennelsen, ved stengingstidspunktet 20. oktober 2021. GEN har videre vært i kontakt med barnevernet som har konkludert med at det ikke foreligger fare for liv og helse i husstanden i dagens situasjon.

De ankende parters anførsler mot at det foreligger vesentlig kontraktsbrudd er «åpenbart grunnløse», jf. forbrukerkjøpsloven § 48 a.

Stenging av strømmen er ikke i strid med Grunnloven § 102 eller EMK artikkel 8. Anførselen fra de ankende parter er ikke videre konkretisert.

GEN har ikke brutt sin nøytralitetsplikt.

Det ble nedlagt følgende påstand:

1. Anken forkastes.
2. Glitre Energi Nett AS tilkjennes sakskostnader for lagmannsretten.

Lagmannsretten bemerker:

Saken avgjøres etter skriftlig behandling i tråd med hovedregelen, jf. tvisteloven § 29-15 første ledd. Det er ikke begjært muntlig forhandling og det anses heller ikke nødvendig for en forsvarlig og rettferdig behandling av saken, jf. tvisteloven § 29-15 andre ledd.

Det er anket over tingrettens saksbehandling, uten at lagmannsretten kan se at anken her er begrunnet. Lagmannsretten har full kompetanse i prøvingen av saken, jf. tvisteloven § 29-3

første ledd, jf. tvisteloven § 32-2, og finner det ikke nødvendig å ta stilling til saksbehandlingsanken.

Etter lagmannsrettens syn foreligger det sikringsgrunn da forføyningen er nødvendig for å avverge «vesentlig skade eller ulempe», jf. tvisteloven § 34-1 første ledd bokstav b.

Ankemotparten har gjort gjeldende at lagmannsrettens vurderingstema her, og ved vurderingen av om stengingsvilkårene i forbrukerkjøpsloven § 48 a er oppfylt, er om det forelå sikringsgrunn på det tidspunktet tingretten traff sin kjennelse. Lagmannsretten er ikke enig i dette. For lagmannsretten er forholdene på tidspunktet for lagmannsrettens kjennelse avgjørende, jf. Rt-2002-407 og Rt-1999-523. Det vises også til Schei mfl., Tvisteloven: Kommentartutgave, § 34-1 note 2, Juridika, revidert 1. september 2021 og Flock, Midlertidig sikring, Arrest og midlertidig forføyning, 2011, side 234.

De ankende parter bor med to mindreårige barn i et bolighus i Drammen og har vært uten strøm i over én måned og er nå inne i årets kaldeste periode. Stenging av strømleveranse til boligen i denne perioden vil ha åpenbare og vesentlige skade- og ulempevirkninger både for de ankende parter og deres to mindreårige barn. I tillegg kommer vesentlig risiko for materielle skader på eiendommen. Manglende elektrisk kraft til oppvarming mv. vil gjøre boligen ubeboelig og fortsatt beboelse vil utgjøre en klar helserisiko. I tillegg kommer åpenbar risiko for materielle skader på for eksempel varmtvannstank, røranlegg og annen infrastruktur på eiendommen. Lagmannsretten kan videre ikke se at det finnes rimelige alternative tiltak de ankende parter kan iverksette for å avbøte den risikoen for vesentlige skader og ulemper som lave vintertemperaturer kan forårsake. At de ankende parter er varslet om stengingen i god tid i forveien, endrer ikke på dette. Lagmannsretten kan vise til den tilsvarende vurderingen i LG-2021-157142, og påpeker at vi nå er i slutten av desember, i den kaldeste perioden i løpet av året, med en lang forestående vinterperiode hvor behovet for leveranse av elektrisk energi til et bolighus som har dette som varmekilde, er åpenbar. Stenging av overføringen av elektrisk energi til de ankende parters bolig vil i en slik situasjon åpenbart være til vesentlig skade eller ulempe for nettkunden, jf. tvisteloven § 34-1 første ledd bokstav b.

De ankende parters interesse i forføyningen – fortsatt strømleveranse vinterstid – står ikke i et «åpenbart misforhold» til ankemotpartens interesser, jf. tvisteloven § 34-1 andre ledd. Risikoen for at GEN kan bli ilagt tvangsmulkt på grunn av nettselskapets plikt til å installere AMS hos de ankende parter etter avregningsforskriften § 4-1, jf. energiloven § 10-3, kan ikke anses avgjørende ved forholdsmessighetsvurderingen. De ankende parter har fortsatt en fungerende strømmåler og ankemotparten vil kunne motta oppgjør for levert strøm etter manuelle avlesninger. Det vil derfor heller ikke fremover være noen risiko for betalingsmislighold fra de ankende parters side.

Etter lagmannsrettens syn har de ankende parter også sannsynliggjort et hovedkrav, jf. tvisteloven § 34-2 første ledd første punktum.

Partene er enige om at utgangspunktet er at ankemotparten er pliktig å levere strøm uavbrutt til de ankende parter, jf. energiloven § 3-3, og at unntak krever rettslig grunnlag.

Det er hjemmel for slikt unntak både i nettleieavtalen og i forbrukerkjøpsloven § 48 a. Da forbrukerkjøpsloven uansett er ufravikelig, jf. § 3 første ledd, blir spørsmålet om vilkårene i forbrukerkjøpsloven § 48 a er oppfylt. Bestemmelsen åpner for at nettselskapet etter skriftlig varsel kan stenge strømmen til en forbruker uten annet tvangsgrunnlag hvis det foreligger «vesentlig kontraktsbrudd» fra forbrukeren.

Ordlyden gir ingen begrensning på hvilke typer kontraktsbrudd som kan gi grunnlag stenging etter forbrukerkjøpsloven § 48 a, utover at kontraktsbruddet må være vesentlig.

I forarbeidene synes det å være lagt til grunn at vesentlighetskravet bare helt unntaksvis vil være oppfylt ved annet mislighold av kontraktsforpliktelser enn mislighold av forbrukerens betalingsplikt.

Lagmannsretten viser til NOU 2004:4, Lovregulering av strømvavtaler, side 135, hvor det heter:

Betegnelsen kontraktsbrudd dekker alle former for brudd på en forbrukers kontraktsforpliktelser i forhold til et nettselskap. Det kan tenkes at et nettselskap får rett til å stenge leveringen av elektrisk energi, selv om det ikke foreligger et mislighold av forbrukerens betalingsforpliktelse, men bare brudd på andre kontraktsforpliktelser, som for eksempel å gi tilgang til distribusjonsnett og installasjon etter standard tilknytningsavtale § 3-6. I alminnelighet brukes stengingsretten imidlertid bare ved betalingsmislighold, og det vesentlighetskrav arbeidsgruppen foreslår, vil sjelden kunne anses for å være oppfylt ved mislighold av andre forpliktelser enn betalingsforpliktelsen. Noe annet er at mislighold av andre forpliktelser kan inngå i vurderingen sammen med et betalingsmislighold, og sammen med det utgjøre et vesentlig kontraktsbrudd. Dersom det inntreffer flere kontraktsbrudd i sammenheng, kan disse kumuleres, slik at det avgjørende er om de samlet sett utgjør et vesentlig kontraktsbrudd.

I lovproposisjonen, Ot.prp.nr.114 (2004–2005) side 116, heter det:

Departementet slutter seg videre til at et krav om vesentlig kontraktsbrudd i prinsippet dekker alle former for kontraktsbrudd, men at stengingsretten i praksis bare vil være aktuell ved betalingsmislighold, og at vesentlighetskravet sjelden vil være oppfylt ved brudd på andre kontraktsforpliktelser enn betalingsplikten, jf. NOU 2004:4 s. 135.

Videre heter det på side 148 i proposisjonen:

Begrepet kontraktsbrudd dekker i prinsippet både betalingsmislighold og andre former for mislighold fra forbrukerens side, men vesentlighetskravet vil nok sjelden være oppfylt ved brudd på andre forpliktelser enn betalingsplikten. Det kan være aktuelt at brudd på andre forpliktelser sammen med betalingsmislighold vil utgjøre vesentlig kontraktsbrudd. Videre vil flere kontraktsbrudd kunne kumuleres slik at de til sammen utgjør vesentlig kontraktsbrudd. Departementet viser i denne sammenheng til synspunktene i NOU 2004:4 s. 135, som det slutter seg til.

Kravet om vesentlig kontraktsbrudd innebærer at det må foreligge et markert avvik fra riktig oppfyllelse. Vurderingen av om kontraktsbruddet er vesentlig, vil måtte bero på en totalvurdering, hvor det for eksempel vil kunne være naturlig å legge vekt på karakteren og omfanget av kontraktsbruddet, årsaken til kontraktsbruddet, for eksempel om kontraktsbruddet skyldes manglende betalingsvilje eller manglende betalingssevne, nettselskapets øvrige sanksjonsmuligheter og om det eventuelt foreligger en nedbetalingsplan. Som arbeidsgruppen er inne på i NOU 2004:4 s. 160, bør det være en viss forholdsmessighet mellom nettselskapets interesse i å stenge anlegget og virkningen for forbrukeren.

Konsekvensene for forbrukeren av stenging er et relevant moment i denne sammenheng. Strøm er et nødvendighetsgode og en monopolytelse, noe som tilsier at det må være en høy terskel for å stenge. De mer markerte konsekvensene av stenging, som fare for liv, helse eller betydelig tingskade, er skilt ut som egne vilkår for at stenging ikke skal kunne skje, jf. nedenfor. Andre konsekvenser for forbrukeren vil kunne trekkes inn i den alminnelige vesentlighetsvurderingen.

Ankemothparten har gjort gjeldende at uttalelsene i forarbeidene ikke kan legges til grunn da forbrukerkjøpsloven § 48 a trådte i kraft i 2006, mens nettselskapets plikt til å installere AMS hos forbrukernettkunder innen 1. januar 2019 er hjemlet i avregningsforskriften § 4-1 som først trådte i kraft i 2011.

Etter lagmannsrettens syn er det tvilsomt om dette har noen avgjørende betydning for tolkningen av bestemmelsen. Det vises til at det i det siterte fra NOU 2004:4 ovenfor er tatt med som eksempel på kontraktsbrudd at forbrukeren ikke gir tilgang til distribusjonsnett og installasjon.

At det må foreligge «vesentlig kontraktsbrudd» i form av betalingsmislighold for å stenge strømmen etter forbrukerkjøpsloven § 48 a synes også forutsatt i de andre vilkårene i bestemmelsen. Lagmannsretten kan her vise til at det er forutsatt at det foreligger betalingsmislighold i varslingsregelen i § 48 a andre ledd bokstav a. Videre følger det av § 48 a første ledd bokstav b at stenging likevel ikke kan skje hvis forbrukeren har innsigelser mot grunnlaget for stengingen, som ikke er «åpenbart grunnløse». I forarbeidene er det uttalt om dette vilkåret at stengingsretten «kan fungere som et effektivt virkemiddel for å drive inn kravet på betaling av nettleie (inkasso)», jf. Ot.prp.nr.114 (2004-2005) side 148.

På den annens side kan nettselskapets installasjonsplikt etter avregningsforskriften § 4-1, nettleieavtalen punkt 7-1 og praksis fra Elklagenemnda, tale for en mer omfattende fortolkning av grunnvilkåret om «vesentlig kontraktsbrudd» i forbrukerkjøpsloven § 48 a. I den forbindelse vises det til at nettleieavtalen punkt 7-1 definerer «manglende medvirkning til Nettselskapets oppfyllelse av lov- og forskriftsfastsatte forpliktelser og vesentlig brudd på krav til medvirkning i forbindelse med installasjon, vedlikehold, måleravlesing eller kontroll av måleutstyr», som vesentlig mislighold. Selv om dette ikke er avgjørende ved tolkningen av den preseptoriske lovbestemmelsen i forbrukerkjøpsloven § 48 a, vil det ovennevnte være relevante tolkningsmomenter.

Gulating lagmannsrett kom i LG-2021-157142 til at manglende overholdelse av medvirkningsplikten ikke alene var tilstrekkelig til å konstatere vesentlig mislighold fra forbrukerens side. I kjennelsen heter det:

Selv manglende medvirkning til installasjon av moderne måler vil kunne inngå i en samlet vurdering av hvorvidt misligholdet er vesentlig etter loven, er det ikke holdepunkter i forarbeidene for at medvirkningsplikten alene kan bli avgjørende i vesentlighetsvurderingen etter forbrukerkjøpsloven § 48 a første ledd når det ikke samtidig foreligger betalingsmislighold. Det har i denne forbindelse betydning at varslingsregelen i forbrukerkjøpsloven § 48 a andre ledd bokstav a forutsetter at forbrukeren har misligholdt betalingsplikten. Lagmannsretten kan ikke se at det finnes rettspraksis som skulle tilsi et annet resultat, og finner ikke grunn til å vektlegge de siste års avgjørelser i Elklagenemnda som er avsagt med eller uten dissens.

Ankemotparten har anført at det resultat som lagmannsretten her kom til fratar nettselskapet den eneste praktisk effektive misligholdsbeføyelsen mot kunder som forsettlig bryter sine forpliktelser etter nettleieavtalen, og at installering av AMS i realiteten blir valgfritt for disse kundene, i strid med forutsetningene ved innføringen av ordningen.

Lagmannsretten er ikke ubetinget enig i dette og viser til at nettselskapet i prinsippet står fritt til å ta ut (fyllbyrdes) søksmål med krav om at de ankende parter må oppfylle sin medvirkningsplikt etter nettleieavtalen, jf. forbrukerkjøpsloven § 44. Det vises for så vidt til NOU 2004:4 side 131 og side 168 vedrørende nettselskapets rett til å kreve oppfyllelse ved forbrukerens kontraktsbrudd og Ot.prp.nr. 114 (2004-2005) side 115.

I denne konkrete saken foreligger det ikke betalingsmislighold fra de ankende parters side. Etter lagmannsrettens syn er det berettiget grunn til å stille spørsmål ved om manglende overholdelse av medvirkningsplikten innebærer et «vesentlig kontraktsbrudd» som gir grunnlag for å stenge strømmen etter forbrukerkjøpsloven § 48 a. Lagmannsretten har imidlertid ikke funnet grunn til å konkludere om grunnvilkåret om «vesentlig kontraktsbrudd» er oppfylt i denne saken idet lagmannsretten uansett ikke kan se at tilleggsvilkåret for stenging – at det ikke må være «fare for liv, helse eller betydelig tingsskade – er oppfylt, jf. nedenfor. Lagmannsretten finner derfor heller ikke grunn å vurdere nærmere om det foreligger brudd på medvirkningsplikten, som anført av ankemotparten, og hvilke rettslige konsekvenser dette eventuelt har for stengningsretten.

Uansett om det foreligger et vesentlig kontraktsbrudd fra de ankende parts side, er tilleggsvilkåret for stenging i forbrukerkjøpsloven § 48 a første ledd andre punktum bokstav a – at det ikke må være «fare for liv, helse eller betydelig tingsskade – etter lagmannsrettens syn ikke oppfylt i dette tilfellet. Lagmannsretten viser til bemerkningene ovenfor når det gjelder vilkåret om sikringsgrunn og bemerker at denne vurderingen også er relevant ved vurderingen av om det foreligger adgang til å stenge ankende parters nettanlegg. I den aktuelle kulde- og vinterperioden som nå gjør seg gjeldende, foreligger det etter lagmannsrettens syn en relativt akutt situasjon hvor hustandsmedlemmenes helse,

som inkluderer de ankende parter to mindreårige barn, er i fare. Lagmannsretten legger til grunn at husstanden baserer seg på elektrisk oppvarming som varmekilde og hvor det reelt sett over tid ikke finnes andre muligheter for oppvarming av boligen. Slik saken er opplyst for lagmannsretten legges det til grunn at husstanden – og iallfall de ankende parts mindreårige barn – helsemessig ikke vil tåle at forsyningen av elektrisk energi vil bli stengt over tid i den kuldeperioden som nå foreligger. Fortsatt stengning vil også være i strid med det overordnede hensynet til barnets beste, jf. Grunnloven § 104 andre ledd og Barnekonvensjonen art. 3.

Lagmannsretten legger videre til grunn at risikoen for betydelige tingsskade på eiendommen er stor. Stenging av en bolig som har elektrisk energi som varmekilde vil medføre betydelig risiko for at vannrør vil bli sprengt og at varmtvannstank og annen infrastruktur på eiendommen vil bli skadet i den kulde- og vinterperioden som nå foreligger. Dette er skadefølger som åpenbart medfører fare for betydelig tingskade i lovens forstand.

Etter lagmannsrettens syn kan det videre ikke med rimelighet stilles krav om at de ankende skal iverksette tiltak for å begrense faren for skade i den situasjonen som nå foreligger. At ankende parter tidligere har blitt varslet om stengingen, kan ikke anses avgjørende.

Lagmannsretten legger etter dette til grunn at stengingsretten er avskåret i den kulde- og vinterperioden som nå foreligger.

~~Begjæringen om midlertidig forføyning tas til følge. Ankemotparten pålegges å gjenåpne ankende parts nettanlegg.~~

Lagmannsretten finner ikke grunn til å fastsette en frist for søksmål.

~~De ankende parter har vunnet saken og har krav på dekning av sakskostnader for tingretten og lagmannsretten, jf. tvisteloven § 20-2 første ledd, jf. § 20-9, jf. § 32-2.~~

~~Unntaksbestemmelsen i tredje ledd kommer ikke til anvendelse.~~

De ankende parter har krav på å få dekket «nødvendige kostnader ved saken», jf. tvisteloven § 20-5. Advokat Aarskog har i sakskostnadsoppgave av 23. desember 2021 fremlagt et krav på 342 194 kroner, inkludert merverdiavgift og rettsgebyr, for lagmannsretten. Kostnadene som er krevd erstattet for juridisk bistand utgjør 268 000 kroner eksklusiv merverdiavgift, som omfatter 15 timers arbeid frem til anken og 140 timers arbeid frem til avslutningen av saken i lagmannsretten. For tingretten er det kun krevd dekket rettsgebyret på 2 997 kroner. Ankemotparten har fremmet innsigelser til sakskostnadskravet.

Det samlede kravet anses vesentlig for høyt. Som påpekt av ankemotparten meldte advokat Aarskog, ved advokatfullmektig Lemos, seg som prosessfullmektig ved prosesskriv av 6. desember 2021. Selv om nåværende prosessfullmektig etter det opplyste overtok saken 26. november 2021 og nødvendig tidsbruk derfor strekker seg over et lenger tidsrom enn det ankemotparten anfører, er kravet etter lagmannsrettens syn for høyt. Etter at saken ble overtatt av nåværende prosessfullmektig, er det innlevert et prosesskriv på 14 sider den 14.

desember 2021. I tillegg er det inngitt et prosesskriv den 20. desember 2021, hvor det ble fremlagt tre underrettsavgjørelser, uten ytterligere bemerkninger, og et supplerende prosesskriv 27. desember 2021 på 8 sider. Selv om saken nødvendigvis har krevd en god del arbeid fra de ankende parters prosessfullmektig, som kom inn i saken på et sent tidspunkt, for å sette seg inn i sakens faktiske og rettslige sider, anses kostnadskravet for høyt.

De ankende parter var selvprosederende for tingretten og innga i utgangspunktet en svært kortfattet anke. Det skjeve styrkeforholdet mellom partene, og det faktum at ankemotparten innga et omfattende anketilsvar, nødvendiggjorde etter lagmannsrettens syn et relativt omfattende arbeid for de ankende parters nye prosessfullmektig. Ankemotparten har til sammenligning krevd dekket 65 000 kroner for ankesaken, som ikke inkluderer merverdiavgift idet GEN er fritatt for merverdiavgift. GEN har videre hatt en parallell forføyningssak, som også er påanket, og lagmannsretten legger til grunn at det har gitt noen stordriftsfordeler. Lagmannsretten fastsetter skjønnsmessig nødvendige sakskostnader for tingretten og lagmannsretten til 150 000 kroner, med tillegg av merverdiavgift og rettsgebyr. Samlet utgjør kostnadskravet som tilkjennes etter dette 194 694 kroner inkludert merverdiavgift. I tillegg kommer erstatning for rettsgebyr for tingretten med 2 997 kroner. Tilkjente sakskostnader anses nødvendige og tilstrekkelige for å ivareta de ankende parters interesser på en forsvarlig måte.

Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING

1. Glitre Energi Nett AS pålegges straks å gjenåpne nettanlegg til målepunktet med målnummer på og eiendom i , 3029 Drammen.
2. I sakskostnader for tingretten og lagmannsretten betaler Glitre Energi Nett AS 197 691 – etthundreognittisjutusensekshundreognittien – kroner til og innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Ragnar Eldøy

Jeg bekrefter at rettens øvrige medlemmer har godkjent avgjørelsens innhold ved e-post 29. desember 2021, jf. signaturforskriften § 4 andre og tredje ledd.

Ragnar Eldøy

Dokument i samsvar med
undertegnet original:

Siw Gravdal (signert elektronisk)